

Oponentský posudek bakalářské práce

Barbora Dubravská **Písmo v Čechách**

FHS UK, Praha 2020

Vedoucí práce: PhDr. Václav Hájek, Ph.D.

1) Problém vlastního vymezení tématu a smyslu práce

Samotný název práce je příliš široký. Z množství písem používaných různým způsobem na území Čech během třinácti století lze jistě vybrat nesčetně úseků historických i funkčních a již v názvu příslušný úsek specifikovat. V úvodu práce si autorka stanovila za cíl popsat vývoj nejvýznamnějších psaných písem na našem území ve vztahu k dnešnímu psaní na základních školách. Taková studie by jistě byla zajímavá, nicméně vyžadovala by mnohem širší prostor, než jaký je možný v bakalářské práci. Zvláště když téměř polovinu celého rozsahu zabírají úvodní a závěrečné části a samotnému námětu práce je věnováno pouze 26 stran textu.

2) Otázka metodičnosti přístupu

V první části se autorka zamýšlí nad vymezením samotného pojmu písmo a nastiňuje rozličné funkce písma v různých dobách a kulturách. Správně si uvědomuje nejednoznačnost hodnocení „vyspělosti písma“ v případě jednotlivých soustav a velkou míru nejistoty při zkoumání historických artefaktů. Nicméně kapitoly, věnované přehledu věd zabývajících se písmem a přehledu nástrojů a materiálů, jsou opět velmi široce pojaté. Výběr charakterizovaných pojmů je velmi nahodilý a obsahuje různé pojmy vztahující se k písmům používaným ve velmi vzdálené minulosti v nám vzdálených kulturách. Celá první část věnovaná písmu obecně je velmi nesystematická a namísto co by nejednoznačnost obsahu práce patrnou z názvu nějak usměrňovala, celkovou roztržitost ještě zvyšuje. Druhá část věnovaná písmu na našem území opět obsahuje vstupy do politických, kulturních a církevních dějin, které k tématu sice patří, ale svým rozsahem se od něj odklání a práci dále rozměňují. Podobně působí pasáže věnované historii latinky od nejstarších období. Oproti tomu je třetí část zaměřená na současné psané písmo zvláště ve školách psána velmi živě a fundovaně se znalostí problematiky a adekvátní mírou citací.

3) Věcné poznámky

Při šířce záběru dochází přirozeně k chaosu v pojmech a zjednodušením, která jsou nakonec nepravdivá. Například tvrzení, že znaky latinského písma jsou vertikální a úzké, platí pro verzálky ale nikoli pro znaky malé abecedy.

Otázky „slovanských run“ se autorka zhostila velmi dobře. Uvědomuje si, že není možné je v takovéto práci zcela pominout ale i to, že nemáme dostatek relevantních informací, proto se nepouští do důkladnějšího rozboru.

Z práce je patrné značné zaujetí autorky tématem a vlastní pokusy o psané gotické písmo to jen potvrzují.

4) Hodnota pramenů a poznámkového aparátu

Bibliografické údaje jsou zapsány převážně správně. Poznámkový aparát je využit k odkazům na citované prameny, případně k uvedení rozšiřujících citátů či komentářů.

Práce je v potřebné míře provázena i obrazovou přílohou.

5) Závěrečné hodnocení

Rozsahem i strukturou odpovídá práce Barbory Dubravské požadavkům na bakalářskou práci. Textu by nicméně prospěla větší systematičnost a téma by mělo být vymezeno poněkud úžeji. V práci je uvedeno mnoho informací, které nejsou nezbytné pro dosažení vytyčeného cíle a práci znepřehledňují. Zároveň podstatné pasáže, například vývoj rukopisného písma používaného na našem území, jsou pojaty zkratkovitě. V každém případě je ale zřejmé, že autorka se tématu písma důkladně věnovala, nastudovala množství literatury, která se k práci vztahuje, a získala tak odborný přehled.

Práci doporučuji k obhajobě, moje hodnocení je „velmi dobře“, tedy „2“.

Jana Průšová, oponent, 20. 8. 2020